

## ***Bliv her og våg!***

Vi kan tænke på grundstenen eller fundamentet for St. Christopher's Hospice på forskellige måder. Vi kan sige, at den består af al den interesse og de penge, der er blevet doneret, og har gjort byggeriet og nedlæggelse af en grundsten mulig. Vi kan tænke på funderingen som alt det arbejde inden for dette felt, der indtil nu er udført af andre end os selv, og på hvilket vi bygger vores eget arbejde. Vi kan tænke på den gruppe af mennesker, der gradvist har taget del i tænkningen, bønner og arbejdet for St. Christopher's lige siden visionen opstod for mere end 17 år siden. Jeg tror, at I alle véd, at jeg foretrækker at tænke på St. Christopher's som funderet på patienter: Dem vi har kendt og som nu er kommet sikkert igennem den sidste del af deres liv. Én patienterne sagde, hver gang jeg fortalte hende om et forestående møde: "Jeg vil være dér" – og dermed talte hun på vegne alle patienter. Nu vil jeg se på vores fundering ved at tage udgangspunkt i en bestemt sætning, som jeg tror udtrykker vores idealer, når det drejer sig om St. Christopher's.

### **Idealer og mål for St. Christopher's**

Jeg er sikker på, at den vigtigste grundsten vi kan have er indbegrebet af alle de døendes behov, som blev fremsat for os i Gethsemane Have i de enkle ord: "Bliv her og våg". Jeg tror at ordet "våg" siger mange ting, på mange forskellige niveauer og alle har betydning for os. I første omgang forudsætter ordene, at alt arbejde på St. Christopher's udspringer af respekt for patienten og en særlig opmærksomhed på hans eller hendes lidelse og smerte. Det betyder virkelig at se på patienten, forstå hvilken form for smerte han oplever og ud fra den indsigt finde ud af, hvordan man bedst lindrer den. Det indebærer, at vi opnår nye færdigheder hele tiden, videreudvikler færdigheder som allerede blev tillært på St. Lukes Hospital og gennem stifteren, Dr. Howard Barrets skriftelige arbejde, fra det store arbejde på St. Josephs Hospice samt fra drøftelser med mange andre mennesker både her og i USA. Jeg har ikke fundet et sted, hvor alle disse problemstillinger er koncentreret i en samlet fremstilling, men mange har hjulpet med at kaste lys over forskellige facetter af disse problemer. Og det er alt det, som vi nu ønsker at føre sammen og herfra udvikle nye færdigheder inden for et område, der har været meget forsømt.

### **"Ikke bare færdighed men også medfølelse"**

Vi ønsker at planlægge og udføre forskning i lindring af smerte i et omfang, som, så vidt jeg kan se, ikke er sket noget andet sted. At fortsætte med at lære er ofte lettere inden for et specialiseret miljø ved at opbygge, hvad vi mener må være en ideal enhed. Dermed bliver vi i stand til ikke blot at hjælpe vore egne patienter men også at hæve standarderne generelt og stimulere andre til at gennemtænke disse

problemstillinger. Her kommer jeg til at tænke på en patient, en ung kvinde der sagde: "Det virker, som du ser smerten fra begge sider." Formålet med at opnå en sådan forståelse er at kunne give den form for lindring, som en anden kvinde beskrev med ordene "Det var alt sammen bare smerte, men nu er den væk og jeg er fri."

For 17 år siden døde en ung polsk mand og efterlod mig 500 pund til "et vindue i dit hjem". Det var selve begyndelsen til St. Christophers Hospice. Jeg kan også huske, at han sagde: "Jeg ønsker kun, hvad der er i dit sind og i dit hjerte". Et ekko af disse ord genlød en del år senere, da en anden polsk mand sagde til os: "Tak. Og ikke bare for pillerne men for jeres hjerte." Jeg tror, at de begge tilkendegav, at de ikke bare ønskede dygtighed men også medfølelse. De havde behov for varme og venskab lige så meget som god teknisk pleje. Jeg tror, at vores forståelse af, hvad det virkelig vil sige at våge også må inkludere medfølelse. Vi må i høj grad forstå, hvordan smerten føles. Og ydermere så må vi lære, hvordan det føles at være så syg, at man skal forlade livet og al dets aktivitet, at vide at ens evner svigter, og at du skal skilles fra dine elskede sammen med dine opgaver og ansvar. Vi må lære at føle "med" patienterne uden at føle "som" de føler, hvis vi skal give dem den form for opmærksomhed og stabile støtte, de har brug for at finde deres egen vej igennem det (den sidste tid).

Her kommer endnu en kerneudsagn, som jeg ofte har citeret: "Jeg leder efter nogen, der ser ud som om de prøver at forstå mig." Disse (den type?) patienter søger ikke medlidenhed og overbærenhed, men at vi ser på dem med respekt og en forventning om mod; dette lærte jeg af en kvinde, som sagde til mig: "Du kan sige til dem, at alt var okay." Hun gennemgik altså ikke en mærkelig, dramatisk eller dyb ulykkelig oplevelse, omgærdet af sentimentalitet eller noget sensationelt, men en helt almindelig erfaring, som ordinære mennesker altid har stået overfor og som det på én eller anden måde lykkedes at komme igennem.

### **"Jeg ønsker ikke at dø"**

Vi vil se patienter, som vil følge et spor der starter i et oprigtigt, men ulykkeligt ønske: "Jeg ønsker ikke at dø, Jeg ønsker ikke at dø" men bliver til en stille accept: "Jeg ønsker bare det rigtige." Vi vil ikke bare opleve accept men også vældig stor glæde, en sand munterhed hos den, der har været i gennem tvivl, frygt og modvilje og kommer ud på den anden side. Jeg husker, jeg gik fra en mands dødsleje, som havde fundet dette vanskelige spor kun en time før han døde, og jeg sagde til mig selv – "Han så ud, som han morede sig" – og sådan så han virkelig ud. Vi kommer bestemt til at opleve tunge ting, men vi vil også opleve belønninger og kompensationer samt en indsigt, skænket til vore patienter i øjeblikket, og vi vil se en ekstraordinær mængde af virkelig glæde og ligefrem sorgløshed.

Det at planlægge en ideel enhed ud fra en fortolkning af ordene "Bliv her og våg" er imidlertid meningsløst, hvis ikke undervisning er en vital del af det, vi gør. Vi ønsker, at St. Christopher's skal være et sted, hvor alle typer af mennesker kan komme og lære af vores erfaring og sammen med os lære af vores patienter. Det betyder ikke en overanstrengelse af patienter med fordringer om vedvarende undervisning ved sygelejet. Det betyder, at du kan vise dem en interesse, som jeg véd vil glæde dem, hvis det gøres på den rigtige måde. Det kan også afsløre et nyt formål med det, der sker for dem, og det de selv gør. De vil bestemt ikke alle være helgener. Men nogle vil være det i allerhøjeste grad, og vi vil både føle os bæret og hjulpet af, at de kommer til os. Andre vil være fuldstændige vanvittige, og jeg har slet ikke tid til at komme ind på alle de forskellige kriser, som vi vil komme til at stå i. Men hvem er det, der kan afgøre, hvem der gør det bedst? – det menneske hvis sidste uger er kronen på værket af et liv i hengivehed, den unge kvinde, som forvandler hele afdelingen til en fest i flere måneder og aldrig viser, hvor meget det kostede hende, eller den gamle mand som akkurat formår at stoppe sine brokkerier i de sidste ti dage, han havde tilbage? Helt givet er det dog, at vi ikke kan undgå at lære af dem, og nogle af de ting, vi vil lære, vil overraske vores fremtidige personale. Arbejdet her vil ikke bare være alvorsfuldt. Jeg vil hellere sige, at det vil være virkeligt, og virkeligheden er munter og sjov, lige så vel som den er alvorlig. Men frem for alt, så bliver det aldrig kedeligt.

### **At være der**

Langt mere end at opnå færdigheder, så handler "Bliv her og våg" om vores forsøg på at forstå mental lidelse og ensomhed og at give det, vi har lært videre. Det indebærer samtidig, at der vil være en stor del, vi aldrig kommer til at forstå. Da ordene blev sagt første gang, handlede de ikke om "at forstå, hvad der skete", og endnu mindre om at "forklare" eller "tage det væk". Lige meget hvor meget vi kan lindre smerten, ligegyldigt hvor meget vi kan hjælpe patienterne til at finde en ny mening i det, der sker, er vi på et sted, hvor vi altid må stoppe op og indse, at vi dybest set er hjælpeløse. Det ville være fuldstændig forkert, at vi, når vi er kommet dertil, prøver at glemme, at det er sådan det er og i stedet foregive, at alt varer ved. Det ville være forkert, hvis vi prøvede at skjule det, at nægte det og bedrage os selv med forestillingen om, at vi altid lykkedes med det, vi gør. Selv dér hvor vi føler, at her kan vi absolut intet gøre, der skal vi stadig være parate til at blive.

"Bliv her og våg" betyder frem for alt bare at være der. Jeg husker en patient, der om alle de mennesker, der havde hjulpet hende sagde: "De svigtede dig aldrig. De blev ved med at komme." Jeg husker også, at hun beskrev den måde, Gud havde mødt hende på, med ordene: "Han sender mig mennesker." Jeg er ganske sikker på, at St. Christopher's står overfor at skulle lære at være et sted, hvor folk ikke svigter dig men i stedet skaber en følelse af tryghed og sikkerhed, der stammer fra trofasthed.

Fordringen om at vi skal vokse sammen i et ægte fællesskab, er netop rodfæstet i et behov for tryghed og trofasthed. Det er meget vigtigt, at vi bliver en gruppe af mennesker, som har tillid til hinanden, samt at St. Christopher's bliver en form for familie og et hjem, med den imødekommenhed og gæstfrihed, der kendetegner et godt hjem, hvor mennesker føler sig accepteret som sig selv og trygt kan slappe af. Det skal også være et sted, hvor alle véd, at hvert individuelt bidrag betyder noget, og der ikke er noget hierarki i forhold til, hvad der gøres. Hvem kan vide hvad eller hvem, der betyder mest for en patient i forhold til, hvor forskellige medlemmer af gruppen varetager den mangfoldighed af problemer, som den enkelte patient har? Der opstår en form selvfulgelig indføling, som udvikles på sådanne steder og som forhindrer, at en hårdt presset ansat overvældes af egne ansvarsopgaver.

### **Alle menneskers fællesskab**

Frem for alt, så tror jeg, at det er her, at vi ser et meget stort behov for religiøs fundering. Vi må huske på, at vi tilhører et langt større fællesskab, et fællesskab med kirken, med helgener og ikke mindst et fællesskab med alle mennesker. Af samme grund er St. Christopher's både et økumenisk og ikke-konfessionelt sted. Vi vil byde mennesker af alle slags velkomne, og vi vil selv repræsentere alle slags. Vi hævder ikke, at der kun findes en vej, men langt mere at der en Person, som kan komme på mange forskellige måder.

De tilbagevendende ord "Bliv her og våg" minder os om, at vi ikke formår at se meningen i dem, før vi har en forestilling om Kristi nærvær både i patienten og i den der våger. Vi vil huske hans kærlighed til alle, der lider, for det er til enhver tid sandheden, uanset om vi anerkender den eller ej. Alt som vi bliver og våger hos patienterne, véd vi, at han har været der, og at han stadig er der, og at hans nærvær vil være forløsende.

### **Genfortolkning af en gammel sandhed**

Vi hjælper ikke patienter gennem den del af livet ved at nægte, at det ind i mellem kan være meget hårdt. Vi forholder os ikke til sandheden, hvis vi gør os vage forestillinger om udødelighed og bare "at fortsætte" frem for en forestilling om døden og den efterfølgende opstandelse. At døden efterfølges af en genfødsel har været et dominerende tema i menneskers religion fra troens begyndelse. For kristne er denne forestilling én gang for alle gjort sand ved Kristus selv. Jeg tror, at det er meget vigtigt, at det budskab gøres synligt på St. Christopher's på enhver mulig måde, for det har nok ikke nogen større betydning for størstedelen af den britiske befolkning i dag. (Dette fremgår trist nok med al tydelighed i Geoffrey Gorers undersøgelse: *Død, sorg og savn i det nuværende Britain.*) Det er en sandhed, der trænger til genfortolkning

i ord, der gør den relevant for alle, som vil komme til os, for patienter, for deres relationer og for dem der besøger dem. Måske kan vi yde et bidrag til en "ny teologi", alt som vi lærer (om) dette meget enkle at se sandheden, det vil sige se den Person, der møder folk i dag.

### **Gennem symboler og sakramenter**

Kristus vil være til stede i alle de færdigheder, vi lærer, og i symboler og sakramenter af enhver slags. Det inkluderer også det sakramente, der er indeholdt i et bæger koldt vand og vaskningen af disciplenes fødder. Alt dette taler i stilhed til patienterne om Guds kærlighed til dem. Og det samme gør hele planlægningen og udsmykningen af bygningen i sig selv, udtænkt gennem en meget lang periode sammen med vores arkitekt og udført af ham med stor indsigt og forestillingsevne (fantasi?). I særlig grad tror jeg det vil blive tydeligt i planlægningen af kapellet og i alle billeder, symboler og skulpturer, som er blevet skabt specielt til os af kunstnere, som deler denne tro med os. Det er meget vigtigt, at dette budskab bliver tydeligt på disse forskellige måder. Jeg har igen og igen set, hvor modtagelige patienter er for ting, som de ser på, når de ikke længere kan udholde at tale. Det er ofte vigtigt, at der her siges så lidt som muligt, da det er så nemt at forstyrre det egentlige budskab.

Så meget af vores kommunikation med mennesker sker uden ord, men jeg tror, det i særlig grad gælder dem, der er meget syge. En patient som kort efter sin modtagelse (indlæggelse?) siger: "Det er fantastisk igen at begynde at føle sig tryk" er influeret lige så meget af den atmosfære og de ting, hun ligger og ser på, som af den pleje og den medicin og lindring, som hun har modtaget. I hele dette klima af tryghed finder hun sin egen nøgle og sit eget møde. Vi vil opleve patienter, som måske for første gang vil være i stand til at lytte til noget, som de har fået fortalt hele deres liv, men som de af én eller anden grund aldrig har skænket opmærksomhed. Igen og igen har det gjort indtryk på mig, hvordan patienter på St. Joseph's (et andet hospital?) ligger og betragter et billede eller et krucifiks, og hvor meget de ting kan sige dem. Jeg tror, det er meget vigtigt, at disse værker skabes nu, af kunstnere, som fortolker disse sandheder i en kontekst, der hører vores tid til. Jeg er i særlig grad glad for, at denne stigende vægtning af kunst på St. Christopher's har skabt forbindelse til Polen endnu en gang, et led i en kæde, der fra begyndelsen har eksisteret og er blevet smedet igen og igen.

### **"Jeg er klar til at rejse"**

Vi husker alle, tror jeg, Pave Johannes' ord, der lød: "Jeg er klar til at rejse, og jeg kan tage af sted med et roligt hjerte, hvornår som helst." Det er med det ønske, tror jeg, at vi beder for alle patienter, som kommer til os. Vi husker, at nogle af dem allerede er syge, skrøbelige, ensomme og fortvivlede og beder for dem.

Nogle har travlt og skænker ikke det katastrofale eller ulykkelige (ulykken) en tanke. Eller måske er det alene i det ulykkelige(ulykken?), at de vil hele finde meningen med resten af deres liv. Vi kan, tror jeg, bede til, at vi gør det muligt for dem at finde det rejsegods, finde de emner, der virkelig betyder noget og rammer det, *de* netop har behov for; at de, mens de er her, vil finde, hvad de behøver af forsoning, opfyldelse og mening, alt som de bevæger sig igennem den sidste tid af deres liv.

**...at være stille, at lytte, at være dér**

Jeg har forsøgt at opsummere udfordringen i det arbejde, vi planlægger med ordene "Bliv hos mig og våg". Vores vigtigste fundament for St. Christopher's er håbet om, at vi ved at våge vil lære ikke bare at befri patienter for smerte og lidelse, ikke blot at forstå dem og aldrig svigte dem, men også lære, hvordan man kan være stille, hvordan man kan lytte og hvordan man bare kan være dér. Alt som vi lærer det, lærer vi også, at det egentlige arbejde overhovedet ikke er vores. Vi bygger for meget mere end os selv. Hvis vi prøver at huske det, så tror jeg at vi vil se, at arbejdet i sandhed er til Guds ære.